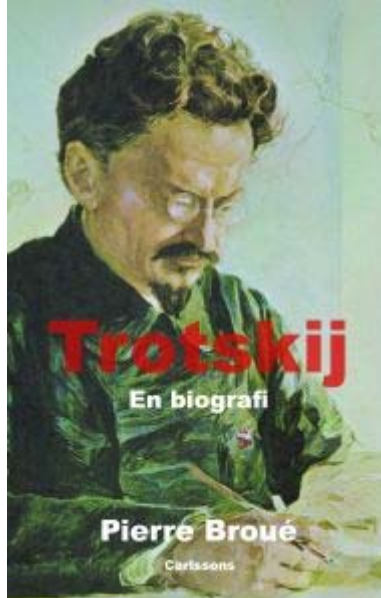

Ur *Internationalen* 25/11 2011

Anders Hagström

Pierre Broués Trotskijbiografi rätar ut frågetecken

Så här skriver Svante Nordin i *Svenska Dagbladet* 15 juni, Under strecket:

Sakligt är detta [Broués Trotskij-biografi¹] emellertid en fullständigt onödig utgåva. Hade man velat publicera en okritisk biografi över Trotskij skulle man gjort bättre i att ge ut dennes egen "Mitt liv", distanslös också den men ojämförligt bättre skriven och ett historiskt dokument av stort värde.

Den gode professorn i idé- och lärdomshistoria känner uppenbarligen till att Trotskijs självbiografi ursprungligen publicerades 1930 (den kom även i en förkortad upplaga på svenska 1937), men verkar missa att det innebär att den gavs ut tio år före författarens död.² Tio år fyllda av politisk dramatik av gigantiska mått (nazismens seger i Tyskland, spanska inbördeskriget, den stora terrorn i Sovjetunionen, för att bara påminna om några av dessa händelser). Det var med andra ord ingen självbiografisk balansräkning skriven på ålderns höst efter väl förrättat och avslutat verk. Tvärtom var självbiografien en – osedvanligt sansad – inlaga i en pågående strid.

Det är bland annat detta som gör Broués "fullständigt onödig[a] utgåva" så nödvändig i och med att den omsorgsfullt dokumenterar och analyserar Trotskijs politiska insats inte bara upp till 1930, utan fram till det av Stalin beordrade mordet på honom – och det bland annat med hjälp av källmaterial som inte fanns tillgängligt när exempelvis Isaac Deutscher skrev sin berömda biografi som kom att forma bilden av Trotskij för tusentals unga människor som då höll på att radikaliseras.

Visst, som en av dem som läste Deutschers biografi i början av 70-talet och påverkades av den i trotskistisk riktning, kan jag hålla med om att Broués biografi inte når upp till Deutschers stilistiska höjder, men för mig som varit inblandad på ett hörn i arbetet med att översätta Broués biografi rätade den inte bara ut många frågetecken och oklarheter – som inte

¹ Boken är Pierre Broué, *Trotskij – En biografi*, Carlssons 2011, översättning Björn-Erik Rosin

² Nordins förslag att ge ut *Mitt liv* visar att han uppenbarligen är okunnig om den svenska förkortade upplagan av *Mitt liv* (1937). Dessutom finns den kompletta, *oavkortade* versionen av boken i ny svensk översättning på marxistarkivet sedan 3 år: [Mitt liv – försök till en självbiografi](#) – Red

minst Deutscher bidragit till – utan gav en djupare och bredare bild av den opposition som gav allt, inklusive sina liv i kampen mot Stalins regim.

Eller för att sammanfatta min upplevelse av biografen: Trotskij och hans meningsfränder och medkämpar räddade tveklöst kommunismens heder. Utan deras insats hade arbetet med att återknyta tråden till en levande och revolutionär kommunistisk tradition, sådan den såg ut innan Stalin kvävde den kommunistiska rörelsen och förvandlade den till en själlös monolit av ja-sägare, varit oändligt mycket svårare.

För övrigt kan man bara ta Nordins utskåpning som en hedersbetygelse. För min del är det inte första gången jag har varit inblandad i något projekt som fått Svenska Dagbladet att släppa loss någon av sina ideologiska bandhundar till recensenter. Jag kan bara hoppas det blir fler tillfällen innan jag lägger näsan i vädret.

Anders Hagström

PS.

Lustigt nog hade François Furet, en mycket känd och inflytelserik fransk historiker (som avled 1997) och tillika dedicerad antikommunist, en betydligt generösare uppfattning om Broués biografi än Svante Nordin. Se [François Furet: Trotskijs storhet](#) (på Marxistiskt arkiv) Men det är sant, när jag läser magsura texter av Nordins typ brukar jag dra mig till minnes att August Strindberg någonstans skrev att det vilar något småaktigt styggt över det här avlånga landet.

DS